

# **AGRARNI RESURSI I AGRARNA STRUKTURA EVROPSKE UNIJE**

Predmet: Regulative u poljoprivredi EU  
23.april 2019.g.  
Prof. dr Katarina Đurić

- Tradicionalne razlike u stepenu razvijenosti "sever – jug"
- Ulazak zemalja "istočnog bloka" 2004.g.
- Heterogenost agrarne strukture – jedan od faktora reformi CAP

**Agrarna struktura EU**

- OECD metodologija
- 44% teritorije EU je ruralno
- 44% mešoviti regioni
- 12% urbana područja
  
- Najveći stepen ruralnosti: Irska, Finska, Estonija, Portugal, Austrija – 80% dominantno ruralna područja

## Podela ruralnih područja

- GDP ruralnih područja iznosi 73% od prosečnog GDP Evropske unije
- GDP mešovitih područja iznosi 88% od prosečnog GDP Evropske unije
- GDP urbanih područja iznosi 120% od prosečnog GDP Evropske unije

## **Karakteristike ruralnih područja – GDP**

**Podaci EUROSTAT za period 2011-2013.g.**

- Značajne razlike postoje na relaciji istočne-zapadne zemlje (EU15 - EU13)
- Bugarska i Rumunija 40% prosečnog GDP EU28
- Holandija 119% prosečnog GDP EU28
- Izraženije su razlike u visini GDP između starih i novih članica, nego između ruralnih i urbanih regiona

**Razlike u visini GDP između pojedinih zemalja članica EU**

<b>Država</b>	<b>Udeo primarnog sektora u bruto dodatoj vrednosti</b>
Bugarska, Litvanija, Latvija, Rumunija	10%
Estonija, Španija, Hrvatska, Grčka, Mađarska	8-10%
Belgija, Nemačka, Irska	Manje od 3%

- Razlike u stepenu diverzifikacije između starih (EU15) i novih (EU13) članica

Stepen diverzifikacije:

Nemačka, Danska, Austrija, Švedska 60%

Češka 19%

Slovenija 16%

Litvanija i Bugarska 1%

**Diverzifikacija ruralne ekonomije**

# Demografske karakteristike EU

- EU 28 ukupan broj stanovnika: 508,9 miliona
- 79% stanovništva EU15
- 21% stanovništva EU13

## Učešće mlade populacije u 2015.g.

Država	Udeo stanovništva do 15 god u ukupnom stanovništvu (u %)
Irska	22
Francuska	19
V. Britanija	18
Nemačka	13
Italija	14



- Obrazovna struktura nepovoljnija u odnosu na gradove (dominira osnovno i srednje obrazovanje)
- Stopa siromaštva: 27% ruralna područja i 22% gradovi
- Stopa nezaposlenosti – mlado stanovništvo najugroženija kategorija (15 do 25 godina)

## **Socio-ekonomske karakteristike ruralnih područja**

- 11 miliona gazdinstava

Veličina poseda u EU

<b>EU 15</b>	<b>28,1 ha</b>
<b>EU 13</b>	<b>7,8 ha</b>
<b>EU 28</b>	<b>16,1 ha</b>

- Prosečna veličina poseda ima tendenciju rasta kao posledica mera agrarne politike

## **Struktura poljoprivrednih gazdinstava EU**

- Broj poljoprivrednih gazdinstava opada
- U isto vreme dolazi do ukрупnjavanja poseda
- Prestrukturiranje
- Unapređenje posedovne strukture

**Kretanje broja poljoprivrednih gazdinstava u EU u periodu od 2005. do 2013. g.**

- 22 miliona ljudi/ 9 miliona stalno zaposlenih
- Broj radnika se smanjuje kao posledica pripajanja malih gazdinstava većim i smanjene potrebe za radnom snagom (Bugarska, Rumunija)
- 56% zaposlenih u poljoprivredi je starije od 55 godina
- Mere agrarne politike namenjene mladim farmerima

**Radna snaga u poljoprivredi EU**

- Stariji poljoprivrednici upravljaju malim gazdinstvima
- EU27 – 28% gazdinstava povereno je na upravljanje ženama
- Učešće žena starijih od 65 u poljoprivredi 40%
- Učešće muškaraca starijih od 65 u poljoprivredi 28%

**Položaj starijih farmera i žena na selu**

- Ukupno poljoprivredno zemljište 48% teritorije EU28
- EU15 39% teritorije
- EU13 57% teritorije
  
- Korišćeno poljoprivredno zemljište (EU28, 2015.g.)  
179 miliona hektara
  - EU15 71%
  - EU13 28%

**Poljoprivredno zemljište EU**

<b>Država</b>	<b>Korišćeno poljoprivredno zemljište (u milionima hektara)</b>
<b>Francuska</b>	<b>29</b>
<b>Španija</b>	<b>24</b>
<b>V. Britanija</b>	<b>17</b>
<b>Nemačka</b>	<b>17</b>

**Rasprostranjenost zemljišta u  
pojedinih članicama EU**

<b>Namena korišćenog poljoprivrednog zemljišta</b>	<b>% učešće u ukupnom KPZ</b>
Ratarska proizvodnja	61%
Pašnjaci i livade	34%
Višegodišnji zasadi	6%

**Struktura korišćenog poljoprivrednog zemljišta  
(Eurostat, 2015.g.)**



# Organska poljoprivredna proizvodnja u EU

11 milona hektara (6,4% KPZ)

Organska proizvodnja beleži dinamičan rast

Najzastupljeniji su: pašnjaci, žita, masline, voće, proteinski usevi

Učešće organske proizvodnje u ukupnim površinama

Država	% organske proizvodnje u ukupnim površinama
Austrija	20,3
Švedska	17,1
Estonija	15,7

# Poljoprivredna proizvodnja u EU

- EU je jedan od najvećih svetskih proizvođača hrane
- Mleko i mlečni proizvodi iz EU čine 30% a svinjsko meso 32% ukupne svetske trgovine prehrambenim proizvodima
- Faktori rasta proizvodnje:
  1. Razvoj tehnologije
  2. Visok stepen intenzivnosti
  3. Povoljni agroekološki uslovi
  4. Sistem subvencionisanja